

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Данила Галицького
КАФЕДРА ПСИХІАТРІЇ ТА ПСИХОТЕРАПІЇ
Факультет післядипломної освіти

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Перший проректор з науково-педагогічної роботи,
доцент І.І. Солонинко

_____ 2023 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

циклу спеціалізації «Психотерапія»

*для терапевтів, сімейних лікарів, невропатологів
тривалість навчання - 4 міс.*

Кількість навчальних годин: лекцій – 60, семінарські заняття – 140,
практичні заняття – 200, самостійна робота – 120
додаткові програми - 80
Разом – **600 год**
Кредити ECTS – 20

Обговорено та ухвалено на
методичному засіданні кафедри

Протокол № 1
від «14» 01 2023р.

Завідувач кафедри,
проф. О.О. Фільш

Затверджено
методичною комісією ФПДО

Протокол № 1
від «14» 02 2023р.

Голова методичної комісії ФПДО,
доц. О.Є. Сінкорів

ПРОГРАМА ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ зі спеціальності «ПСИХОТЕРАПІЯ»

У цій програмі описано умови для присвоєння кваліфікації «лікар-психотерапевт» спеціальності «Психотерапія», виконання яких необхідне у процесі проходження навчання. Послідовно наводяться освітні вимоги до лікарів, які продовжують післядипломну освіту.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

ОПИС ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРЕДМЕТНОЇ ОБЛАСТІ.

Психотерапія є галуззю медицини, однак має специфічні відмінності від інших медичних дисциплін. Як усяка медична галузь, психотерапія передбачає діагностику, лікування, профілактику, а також наукові дослідження щодо здорового населення, а також щодо осіб з психічними розладами. Функціонування психіки тісно пов'язане не лише з безпосереднім впливом біологічних факторів, але й залежить від суб'єктивних психічних переживань, а також, соціальних вимог до адаптації та самореалізації (біо – психо – соціальна модель). Тому психотерапія, з одного боку, тісно переплетена з психіатрією, а з іншого боку, з соціальними дисциплінами.

Навчання психотерапії вимагає гнучкого поєднання знань у всіх областях медицини і, особливо, вміння застосовувати ці знання як у типових (стандартних), так і індивідуально значимих для кожного пацієнта ситуаціях.

Сучасна психотерапія передбачає оволодіння якомога ширшим спектром навичок та вмінь проведення диференційно-діагностичних, лікувальних, реабілітаційних та профілактичних заходів щодо здорового населення та осіб з психічними розладами.

МЕТА НАВЧАННЯ.

Головною метою спеціалізації з психотерапії є набуття здатності розуміти, розпізнавати, лікувати і запобігати психічним розладам та соматичним захворюванням самостійно та під власну відповідальність. Набуття цих здатностей у психотерапії традиційно пов'язане з навчанням за традиційними методами набуття знань та під супервізією.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПСИХОТЕРАПІЇ ЯК ПРОФЕСІЇ.

Психотерапевти є лікарями, а отже, медичними фахівцями, налаштованими передусім на лікування психічних недуг і на зміцнення психічного здоров'я. При цьому вони повинні передбачати у своїх діагностичних міркуваннях та висновках як психічний, так і фізичний (соматичний) стан пацієнтів. Враховуючи вагомість соціальних факторів у перебігу та наслідках захворювань, у рамках міждисциплінарної допомоги, психотерапевт бере на себе відповідальність не лише за лікування, але й – при потребі – за підтримку психічного здоров'я пацієнтів.

Психотерапевти послідовно захищають особливо важливу для свого фаху медичну таємницю і у будь-яких конфліктних ситуаціях зобов'язуються з неухильністю дотримуватися етичних способів їх вирішення.

Враховуючи відсутність доказових знань про природу і закономірності перебігу переважної більшості психічних захворювань, а також невід'ємне суб'єктивне відношення до них з боку лікаря, особливо важливим є здатність аналізувати власні помилки у діагностиці та виборі лікувальної тактики і стратегії. Такі помилки повинні слугувати вдосконаленню знань та навиків, що в психотерапії традиційно здійснюється шляхом супервізії. Цей спосіб підвищення фахових знань та вмінь зменшує ризики небажаного ятрогенного впливу як на самих пацієнтів, так і на їхнє оточення.

Взаємодія з людьми та їхніми недугами вимагають дотримання прав людини при наданні медичної допомоги з емпатичним ставленням до хворого і вміння співпрацювати з колегами – психіатрами та фахівцями інших медичних спеціальностей.

Зміст програми охоплює весь обсяг теоретичних знань, умінь і практичних навичок, необхідних лікарю-спеціалісту-психотерапевту для надання кваліфікованої психотерапевтичної допомоги хворим.

СТРУКТУРА ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

зі спеціальності «ПСИХОТЕРАПІЯ»

Кількість годин, з них:			С.Р.	Додаткові програми	Разом, год	Кредити ECTS	Вид контролю
Аудиторних							
Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять					
60	140	200	120	80	600	20	іспит

Навчальний план ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

зі спеціальності «ПСИХОТЕРАПІЯ»

	НАЗВА КУРСУ	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота	Всього
1.	Загальні основи психотерапії. організація психотерапії	4	8	12	8	32
2.	Теоретико-методологічні основи психотерапії	4	8	12	8	32
3.	Основи загальної і медичної психології	4	8	12	8	32
4.	Методики психотерапії	6	12	18	10	46
5.	Загальна психопатологія	4	12	18	10	44
6.	Психотерапія поведінкових синдромів, пов'язаних з фізіологічними порушеннями та фізичними факторами	4	8	12	8	32
7.	Терапевтична тактика та покази до психотерапії невротичних, пов'язаних зі стресом та соматоформних розладів	4	8	12	8	32
8.	Психотерапія розладів особистості та поведінки у дорослих	4	8	12	8	32
9.	Психотерапія хворих з органічним ураженням цнс	4	8	12	8	32
10.	Психотерапія шизофренії, епілепсії та афективних психозів	4	8	12	8	32
11.	Психотерапія психічних розладів поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин	6	12	18	10	46

Офіс

	НАЗВА КУРСУ	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота	Всього
12.	Психотерапія емоційних розладів, розладів поведінки в дитячому і підлітковому віці	4	12	18	10	44
13.	Психосоматика. психотерапія соматичних хвороб	4	12	18	8	42
14.	Психологічні проблеми термінальних станів. психотерапія у роботі з приреченими хворими	4	8	10	8	30
15.	Запобігання та протидія домашньому насильству		6			6
	Заключна атестація		2	4		6
	Разом	60	140	200	120	520
16.	<i>Додаткові програми</i>					
16.1	мед. інформатика		4			4
16.2.	медицина катастроф		2			2
16.3.	інфекційні хвороби (ВГ)		2			2
16.4	неврологія		12			12
16.5	терапія		12			12
16.6	Менеджмент в охороні здоров'я		18			18
16.7	Лікова психологія		18			18
16.8	медичне право		12			12
16.9	<i>Додаткові програми, разом</i>		80	0	0	80
16.10	Усього	60	220	200	120	600

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ
ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ зі спеціальності «ПСИХОТЕРАПІЯ»**

	Тема	Год
1.	Загальні основи психотерапії. організація психотерапії	4
2.	Теоретико-методологічні основи психотерапії	4

	Тема	год
3.	Основи загальної і медичної психології	4
4.	Методики психотерапії	6
5.	Загальна психопатологія	4
6.	Психотерапія поведінкових синдромів, пов'язаних з фізіологічними порушеннями та фізичними факторами	4
7.	Терапевтична тактика та покази до психотерапії невротичних, пов'язаних зі стресом та соматоформних розладів	4
8.	Психотерапія розладів особистості та поведінки у дорослих	4
9.	Психотерапія хворих з органічним ураженням цнс	4
10.	Психотерапія шизофренії, епілепсії та афективних психозів	4
11.	Психотерапія психічних розладів поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин	6
12.	Психотерапія емоційних розладів, розладів поведінки в дитячому і підлітковому віці	4
13.	Психосоматика. психотерапія соматичних хвороб	4
14.	Психологічні проблеми термінальних станів. психотерапія у роботі з приреченими хворими	4
	Разом	60

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ зі спеціальності «ПСИХОТЕРАПІЯ»**

	Тема	год
1.	Загальні основи психотерапії. організація психотерапії	8
2.	Теоретико-методологічні основи психотерапії	8
3.	Основи загальної і медичної психології	8
4.	Методики психотерапії	12
5.	Загальна психопатологія	12
6.	Психотерапія поведінкових синдромів, пов'язаних з фізіологічними порушеннями та фізичними факторами	8

Офіс

	Тема	год
7.	Терапевтична тактика та покази до психотерапії невротичних, пов'язаних зі стресом та соматоформних розладів	8
8.	Психотерапія розладів особистості та поведінки у дорослих	8
9.	Психотерапія хворих з органічним ураженням цнс	8
10.	Психотерапія шизофренії, епілепсії та афективних психозів	8
11.	Психотерапія психічних розладів поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин	12
12.	Психотерапія емоційних розладів, розладів поведінки в дитячому і підлітковому віці	12
13.	Психосоматика. психотерапія соматичних хвороб	12
14.	Психологічні проблеми термінальних станів. психотерапія у роботі з приреченими хворими	8
15.	Запобігання та протидія домашньому насильству	6
16.	Заклучна атестація	2
17.	Разом	140

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ зі спеціальності «ПСИХОТЕРАПІЯ»**

	Тема	год
1.	Загальні основи психотерапії. організація психотерапії	12
2.	Теоретико-методологічні основи психотерапії	12
3.	Основи загальної і медичної психології	12
4.	Методики психотерапії	18
5.	Загальна психопатологія	18
6.	Психотерапія поведінкових синдромів, пов'язаних з фізіологічними порушеннями та фізичними факторами	12
7.	Терапевтична тактика та покази до психотерапії невротичних, пов'язаних зі стресом та соматоформних розладів	12
8.	Психотерапія розладів особистості та поведінки у дорослих	12
9.	Психотерапія хворих з органічним ураженням цнс	12

Офіційно

	Тема	год
10.	Психотерапія шизофренії, епілепсії та афективних психозів	12
11.	Психотерапія психічних розладів поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин	18
12.	Психотерапія емоційних розладів, розладів поведінки в дитячому і підлітковому віці	18
13.	Психосоматика. психотерапія соматичних хвороб	18
14.	Психологічні проблеми термінальних станів. психотерапія у роботі з приреченими хворими	10
15.	Запобігання та протидія домашньому насильству	4
16.	Заключна атестація	4
	Разом	200

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ зі спеціальності «ПСИХОТЕРАПІЯ»**

	Тема	год
1.	Загальні основи психотерапії. організація психотерапії	8
2.	Теоретико-методологічні основи психотерапії	8
3.	Основи загальної і медичної психології	8
4.	Методики психотерапії	10
5.	Загальна психопатологія	10
6.	Психотерапія поведінкових синдромів, пов'язаних з фізіологічними порушеннями та фізичними факторами	8
7.	Терапевтична тактика та покази до психотерапії невротичних, пов'язаних зі стресом та соматоформних розладів	8
8.	Психотерапія розладів особистості та поведінки у дорослих	8
9.	Психотерапія хворих з органічним ураженням цнс	8
10.	Психотерапія шизофренії, епілепсії та афективних психозів	8
11.	Психотерапія психічних розладів поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин	10
12.	Психотерапія емоційних розладів, розладів поведінки в дитячому і підлітковому віці	10
13.	Психосоматика. психотерапія соматичних хвороб	8

	Тема	год
14.	Психологічні проблеми термінальних станів. психотерапія у роботі з приреченими хворими	8
	Разом	120

СУПЕРВІЗІЇ

Супервізія - це педагогічно-методичний супровід клінічного випадку, представленого лікарем, що навчається, у взаємодії з його безпосереднім керівником, лікуючим лікарем та іншими фахівцями, які беруть участь у діагностиці, лікуванні та реабілітації пацієнта. Такий варіант психіатричної супервізії є неухильним інструментом професійної підтримки та професійного розвитку і повинен здійснюватися з боку кваліфікованих працівників кафедри у комплексі заходів навчально-методичного супроводу.

Процедура супервізії передбачена в абсолютній більшості Європейських навчальних програм за фахом «Психотерапія», в Україні процедура супервізії є оприсутнена в Наказі МОН № 1313 від 18.10.2019 р.

Пропонується ці супервізії проводити гібридно: як і в очному, так і он-лайн форматі двічі на місяць (1 р. на два тижні). Проведення супервізій є у груповому режимі, де лише один учасник представляє випадок, а інші учасники є у інтерактивно-дискусійній позиції під керуванням супервізора.

Супервізори в психіатричній практиці, згідно Наказу МОН № 1313 від 18.10.2019 р. і його (Наказу) ідеології є працівники відповідної кафедри факультету післядипломної освіти ВУЗу.

Запропонована процедура супервізії несе в собі інноваційні елементи для післядипломної освіти в Україні, разом з тим, відповідає стандартам освіти ЄС:

1. Супервізія як елемент підвищення кваліфікації та безперервного професійного розвитку;
2. Гнучкий педагогічно-методичний контакт з клінічними базами навчання;
3. Розширення можливостей телемедицини.

Супервізії проводяться в рамках контролю знань і вмій лікарів на клінічних базах.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Психоанамнестичне дослідження.
2. Первинне інтерв'ю як спеціальна психотерапевтична техніка.
3. Види первинного інтерв'ю у психотерапії.
4. Методи аутогенного тренування, ауторелаксації.
5. Експериментально-психологічне дослідження:
 - 1) незакінчені речення (варіант С.-Сіднея);
 - 2) кольоровий тест (Люшера).
6. Методи аутогенного тренування, ауторелаксації.
7. Методи аутогенного тренування (АТ) (класичний; варіанти І. Перекрестова; К. Міровського; Клейнзорге-Клюмбісса).
8. Лікувальні навіювання у гіпнозі.
9. Лікувальне навіювання у стані бадьорості (недирективне)
10. Визначення головних психотерапевтичних завдань (фокусів) в роботі з пацієнтами з неротичними розладами.
11. Психотерапія невротичних захворювань.
12. Визначення головних психотерапевтичних завдань (фокусів) в роботі з пограничними пацієнтами.
13. Визначення головних психотерапевтичних завдань (фокусів) в роботі з психотичними пацієнтами.
14. Психотерапія соматичних захворювань.
15. Психотерапія психосоматичних захворювань.

16. Психотерапія психотичних пацієнтів.
17. Раціональна психотерапія (класичний варіант).
18. Непряма психотерапія.
19. Класична групова психотерапія.
20. Аналітично-орієнтована групова психотерапія.
21. Гештальттерапія.
22. Клієнт-центрована терапія.
23. Емоційно-стресова психотерапія.
24. Системна сімейна психотерапія.
25. Непряма психотерапія за К. Роджерсом.
26. Гіпнотизація дітей.
27. Лікування дітей методами гіпнозу і АТ.
28. Бесіда перед лікуванням АТ.
29. Бесіда з учасниками бойових дій та членами їх родин
30. Проведення лекцій медичним сестрам з деонтології.
31. Ведення історій хвороби.
32. Амбулаторні консультації хворих.
33. Постановка психотерапевтичного діагнозу.
34. Оцінка ефективності психотерапії.
35. Ведення психотерапевтичних протоколів пацієнта.

ЛІТЕРАТУРА

Базова література:

1. Основи законодавства про охорону здоров'я <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
Global Burden of Disease Study. Global health data exchange. Washington (DC): Institute for Health Metrics and Evaluation; 2016. Accessed April 24, 2021. <http://ghdx.healthdata.org/gbd-results-tool>
2. Data and resources: prevalence of mental health. In: Health topics. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2018. Accessed April 24, 2021. <http://www.euro.who.int/en/health-topics/noncommunicable-diseases/mental-health/data-and-statistics>
3. Global Health Observatory data repository. Geneva: World Health Organization; 2017. Accessed October 28, 2021. <http://apps.who.int/gho/data/node.home>
4. Cohen A. Addressing comorbidity between mental disorders and major noncommunicable diseases. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2017. Accessed October 28, 2021. <https://www.euro.who.int/en/publications/abstracts/addressing-comorbidity-between-mental-disorders-and-major-noncommunicable-diseases-2017>
5. Психотерапія. Збірник тестових завдань. Навчально – методичний посібник. анд., докт. Мед. наук Г.Я. Пилягіна, доцент, анд.. Мед. наук Т.О. Гончар, асистент, анд.. Мед. наук А.Г. Бондарчук, асистент О.В. Зубатюк, асистент Ю.Я. Челядин
<https://drive.google.com/file/d/0B5eFD4XXvyN8ekI4UI9BTVFaeU0/view>

Допоміжна література:

1. Адлер Альфред. Практика и теория индивидуальной психологии. М.: Фонд «За эконом. грамотность», 1995. –296с.
2. Вельвовский И.З., Липгарт Н.К. и др. Психотерапия в клинической практике. К.: Здоров'я. 1984. –160с.

Інформаційні ресурси:

<https://new.meduniv.lviv.ua/kafedry/kafedra-psyhiatriyi-i-psyhoterapiyi-fpdo/> (офіційна сторінка кафедри психіатрії і психотерапії факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького містить посилання на матеріали лекцій, практичних, семінарських занять та самостійної роботи)